Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030

Fredrikstad kommune

Arbeiderpartiet SV Rødt Senterpartiet Bymiljølista

Et attraktivt og trygt Fredrikstad!

Vi ønsker et Fredrikstad som er godt å vokse opp i, godt å leve i og godt å bli gammel i. Det krever tydelige prioriteringer og vilje til å tenke nytt.

I vårt alternative budsjett setter vi menneskene først. Vi styrker innsatsen for barn og unge, satser på flere faste ansatte i barnehagene og bedre bemanning i skolene. Vi vil forebygge og sikre raskere hjelp til barn og familier som trenger det.

Vi vil utvikle en tryggere og bedre eldreomsorg gjennom smartere organisering, bedre bemanningsplanlegging, mer kontinuitet i tjenestene og tidligere innsats for at de som har behov for helsetjenester kan bo hjemme lengre.

Samtidig vil vi styrke kultur, idrett og frivillighet. Levende lokalsamfunn, gode møteplasser og et rikt kultur- og fritidstilbud gjør Fredrikstad til en mer attraktiv by for alle generasjoner.

Vi har høyt fokus på å få flere i arbeid, det er det viktigste tiltaket fra fattigdom til å kunne leve fritt og selvstendig. Vi reduserer unødvendig konsulentbruk og bruker kommunens ressurser smartere. Det handler om å prioritere bedre, ikke bare bruke mer. Trygg økonomisk styring handler om å bruke de ressursene vi har på en bedre måte, men fellesskapets penger skal brukes på fellesskapet. Satse på forebyggende tjenester og tidlig innsats er avgjørende for å ikke få store kostnader på sikt.

Vi tror på et Fredrikstad med gode tjenester, trygge oppvekstvilkår, verdig eldreomsorg og levende lokalsamfunn.

Helse

Helse- og omsorgstjenestene er blant kommunens viktigste oppgaver. Vi skal sikre innbyggerne gode, trygge og verdige tjenester gjennom hele livet. Samtidig må vi møte økende behov med smartere organisering, bedre ressursutnyttelse og tydelige prioriteringer.

Vi ønsker en helse- og omsorgstjeneste som setter menneskene først, bruker kompetansen hos egne ansatte godt og legger til rette for at flere kan bo trygt hjemme lenger. Forebygging, tidlig innsats og gode overganger mellom tjenestene skal prioriteres.

Målet er å sikre innbyggerne gode og verdige helsetjenester til våre innbyggere som har behov for det, samtidig som vi bruker fellesskapets ressurser på en ansvarlig og bærekraftig måte.

Viktige tiltak og prioriteringer:

- Prioritere forebygging og tidlig innsats for å redusere behovet for omfattende helse- og omsorgstjenester
- Styrke arbeidet med at flere kan bo trygt hjemme lenger
- Sikre mer effektiv drift og bedre bruk av tilgjengelige personellressurser
- Ta i bruk velferdsteknologi og digitale løsninger der dette gir bedre tjenester
- Prioritere heltidsstillinger og redusere behovet for innleie og vikarbruk
- Investere i flere helsetjenesteplasser
- Legge til rette for gode arbeidsvilkår og større tillit til ansatte og ledere nær brukerne

Teknisk: Effektiv drift og ansvarlig ressursbruk

Tekniske tjenester er avgjørende for at kommunen skal fungere godt i hverdagen. Gode veier, trygge parkeringsløsninger, godt vedlikeholdte kommunale bygg og attraktive uteområder er viktig for både innbyggere og næringsliv. Vi ønsker å sikre gode tjenester, samtidig som vi stiller tydelige krav til effektiv drift, bedre ressursutnyttelse og økonomisk ansvarlighet.

Vi foreslår følgende tiltak:

- Kutter ikke vakthold, sikring og trafikkbetjenter
- Effektivisere bygningsdriften og redusere ressursbruken
- Kutter ikke tjenestenivået innen park og friluftsliv
- Kutter ikke ressursbruken innen veidrift
- Øker ikke prisen på parkering i p-husa etter gratistida
- Reduserer energikostnadene gjennom mer effektiv energibruk

Målet er å opprettholde viktige tekniske tjenester, men organisere og drifte dem smartere og mer kostnadseffektivt.

Oppvekst

Skoler og barnehager må være rustet til å gi alle barn en trygg og meningsrik hverdag. Når ansatte i disse tjenestene melder om stadig høyere krav og flere barn som har behov for ekstra oppfølging, må vi legge frem budsjetter som imøtekommer disse utfordringene.

Vi opprettholder driften i Vaterland barnehage og fritidsklubbene på Ambjørnrød og i Torsnes. Vi avvikler ikke plasser i forsterkede opplæringsarenaer, og vi stanser store deler av kuttet i administrative støttefunksjoner.

Følgende styrkinger legges inn utover kommunedirektørens forslag:

- Barnehage: 7 millioner til økt fast bemanning
- Barnehage: 7 millioner til bemanningsforsterking av barnehager med særskilte behov
- Barnehage: 250 000 kroner til svømmeopplæring
- Skole: Stans i foreslått årsverkskutt som følge av færre elever
- Skole: 7 millioner i kutt som følge av færre elever stanses, og blir værende som en del av grunnbemanningen
- Skole og SFO: 10 millioner til bemanningsforsterking til skoler med særskilte behov
- Raskere hjelp til barn og unge: 5 millioner til å få ned køene for barn og unge som skal ha lavterskel helsehjelp i BUF-hjelpa, samt årsverksstyrking til barnevernet for tidligere innsats
- Avlasting: Stanser kutt på 5 millioner og øker med ytterligere 2 millioner
- Skolebøker: Setter av 30 millioner kroner til innkjøp av skolebøker, som blir stående på et fond slik at man kan kjøpe inn etter behov uten å belaste driftsbudsjettet.
- Punktet om styrking av lese- og matematikkferdigheter støttes, men vi har lagt midler i egen styrking innen oppvekstfeltet som er mer offensivt enn dette for å ivareta barn og unges oppvekst og deltakelse i utdanning og arbeidsliv.
  Vi ønsker å endre måten man lager budsjetter på, ved å legge mer midler i grunnbemanning og mindre i vikarbruk. Vi trenger faste og hele stillinger rundt barna våre for å sikre den grunnleggende tryggheten som trengs. Samtidig ser vi at køene til lavterskel hjelp for barn og unge er lange, og ventetiden opp mot tre måneder. Vi må legge inn innsats for å få disse køene ned. Det er også store kostnadsdrivere i å ikke ha nok ressurser til å jobbe med tidlig innsats i barnevernet.

Kultur, idrett og frivillighet

Siden 2023 har kultur- og idrettsfeltet blitt utsatt for flere og flere kutt. Vi tilbakefører disse kuttene til 2023-nivå, og legger inn en betydelig økning i støtte til idrettsanlegg som driver egne anlegg. Kultur, idrett og frivillighet er bærebjelken i samfunnet, og tilfører så mye til oss som mennesker at kommunen skal ha et ansvar for å sikre gode rammer for alle som driver disse.

- Kulturtilskudd, frie midler: Økes med 3 millioner i 2027, opp til 5 millioner
- Tilskudd til idrettsanlegg som er privat drevet: Økes med 2 millioner, opp til 3 millioner
- Tilskudd til enkelttiltak og frivillighet som må omsøkes, herunder Akroparken, E-sportens hus og BokStart: 2 millioner
- Tilskudd til Kirkens bymisjon: 1 million til Gatesosionom
- Innkjøpsordningen for kunst: 500.000 for å ta unna etterslepet fra høyresiden, deretter 250.000 i perioden
- Prisreduksjon kommunale svømmeanlegg om sommeren: 300.000 kroner

Sentrale staber

En mer effektiv kommune, mindre byråkrati og mer tid til tjenestene.

Vi vil redusere kostnadene i sentraladministrasjonen og bruke ressursene der de skaper størst verdi for innbyggerne. Vi foreslår å gjenopprette Brukerombudet og legger inn midler her.

Kommunen skal ha et sterkt fokus på innkjøp, slik at fellesskapets midler brukes best mulig. Vi vil redusere unødvendig byråkrati, blant annet i plansaker, og unngå dobbeltarbeid i saker som allerede er behandlet etter gjeldende regelverk.

Kommunens egne ansatte skal prioriteres framfor innleie av eksterne konsulenter. Nye ansettelser skal fortrinnsvis bidra til å øke heltidsandelen. Ansatte og ledere nærmest brukerne skal få større tillit og handlingsrom til å organisere og utvikle sine arbeidsplasser.

Fredrikstad kommune må i tett samarbeid med Fredrikstad næringsråd jobbe for økt sysselsetting. Vi ønsker en godt fungerende næringsavdeling i Fredrikstad kommune.

Politisk og demokratisk styring

Vi ønsker å styrke det lokale demokratiet. Det innebærer at folkevalgte i større grad må ta tilbake styringen. Administrasjonen skal være en viktig rådgiver som utreder faglige forsvarlige saker, men det er bystyret som er Fredrikstad øverste organ.

Vi forventer at tjenester som ikke er nevnt i budsjettet fortsetter som før, samt KPI-justeres slik at det ikke er en reell nedgang. Vi forventer også at det ikke er lagt til noen satsinger som ikke er synligjort i budsjettet.

Investeringer – riktige prioriteringer og ansvarlig økonomistyring

Kommunens investeringer må være langsiktige, nødvendige og økonomisk bærekraftige. Vi ønsker å prioritere investeringer som gir størst mulig nytte for innbyggerne, samtidig som vi begrenser låneopptak og kommunens framtidige rente og avdragsbelastning.

Vi vil prioritere arealeffektivisering, gjennomgå investeringsbehovene og sikre at prosjektene gjennomføres innenfor forsvarlige økonomiske rammer. Samtidig skal vi ivareta viktige satsinger innen skole, helse og gode uteområder for alle.

Viktige tiltak og prioriteringer:

- Redusere låneopptaket med 5 prosent for å begrense kommunens gjeldsbelastning
- Gjennomgå og justere investeringsrammene for Fuglenebbveien og Faunsvei
- Prioritere grøntområder og universelt utformede lekeplasser
- Videreføre planleggingen av sentrumsskole med varmtvannsbasseng
- Tilpasse IKT-investeringer i skolen
- Fase inn investeringene i Helseparken på Østsiden på en økonomisk forsvarlig måte
- Arealoptimalisering og reduksjon av investeringsbehovet

Målet er å sikre nødvendige investeringer og gode kommunale tilbud, uten å påføre kommunen større gjeld og økonomiske forpliktelser enn nødvendig.

Denne innledningen er ikke utfyllende for alle konkrete tiltak. Her henviser vi til tekst under endringer innen tjenesteområdene og investeringer.

Verbalforslag

1. Kommunedirektøren fremmer en sak hvor bruk av midler fra Skolefondet til brukes til rehabilitering av svømmebasseng. Kommunedirektøren bes komme med en sak med endra retningslinjer dersom dette ikke lar seg gjøre med dagens innretning.
2. Kommunedirektøren fremmer en skal som skisserer muligheten til å innføre gratis BPA.
3. Kommunedirektøren legger frem en sak om innføring av servicemedarbeidere ved helseinstitusjoner i kommunen, med henblikk på å frigjøre arbeidstid hos fagpersonell og gi fast arbeid til mennesker med hull i CVen.
4. Kommunedirektøren bes utrede hvilke tiltak som skal til for å få ned boligkøen for personer med psykisk utviklingshemming. Saken legges frem for politisk behandling innen juni 2027
5. Kommunedirektøren kommer tilbake med en sak som synliggjør behovene og kostnadsoverslag for rehabilitering av barnehager og skole for å sikre at de er universelt utformet.
6. Kommunedirektøren bes legge fram en sak for hvordan 20-minutters gratis parkering i sentrumskjernen kan påvirke parkeringspolitikken og om mulig kunne tiltrekke flere handlende. Det vises til at denne type ordning brukes på gateparkering rundt Værstetorvet.
7. Kommunedirektøren bes komme tilbake med en utredning om mulig utomhus idrettsanlegg på Værste.

Disponering av overskudd for 2026 - avsettes i juni 2027

30 millioner kroner settes av til fond for skolebøker og andre fysiske læremidler.

10 millioner kroner settes av til fond for brøyting

Inntil 6 millioner kroner settes av til kunstgressbane for Borgar IL når finansiering er avklart

Inntil 15 millioner settes av til fond for energieffektivisering